

Estampes del Mercat. : Any 1890

Clixé Torrebaddella

senyorial poderosíssimes a tota la rodalia, també podria referir-se, com inicià l'historiador Bofarull (1), a la nostra antiga Vila, per quant moltes vegades els antics Pretoris servien de graners, perfectament definits per l'emperador Lleó, quan va dir que eren l'*horreorum vice : conservandis speciebus publicio*. Per tant, no fóra inversemblable que els antics *Lacelans* que vivien en els boscos i afraus inaccessibles de les nostres muntanyes en perpètua lluita amb propis i estranys, en trobar-se en èpoques de calma, aprofitessin l'avinentsa de reunir-se a la nostra plaça forta i murada per tal de fer les seves transaccions, donant així origen al nostre mercat. Tot ho fa pensar així, en constatar que després de la fundació del Bisbat d'Egara (avui Terrassa), en l'any 450 i de la celebració del seu primer Concili eclesiàstic, en el 614, regnant Sisebut, la vida de la nostra comarca s'intensificà notablement, i podem anotar l'existència real d'*Aquae Calidae* (avui Caldes de Montbui) citada pel vell historiador Ptolomeu conjuntament amb *Ausa* (Vic), *Boetula* (Badalona) i *Gerunda* (Girona). Una mica més avançades les centúries, veiem també que en l'organització dels vells comtats la llur jurisdicció s'esten a variades comarques i així veiem com el comtat de Barcelona en l'any 816 s'esten als dos *paus* o *pagi* nomenats *barcinonense* i *ausonense* i més endavant (anys 968 a 1001) comprèn també el *vallense* (2). Aquestes raons fan pensar i dir a l'historiador Florez que els antics *castel·lans* habitaven la comarca del Tordera i la part alta del Vallès. Comproven aquests fets i tals pressumpcions les innombrables escriptures que consten en l'antic cartulari del Monestir de Sant Cugat del Vallès de terrenys que es traspassen de l'un a altre propietari, pagant el tribut al dit Monestir i corresponents a molts llocs d'aquesta part del Vallès (segles X i XI).

Altra circumstància que ens fa creure en l'existència esplendorosa del nostre mercat, és el fet de l'atorgament de les *franqueses* del Vallès pel Comte de Barcelona Berenguer Ramon I en l'any 1025, junt amb les d'altres contrades catalanes (3) i la lletra de molts documents obrants a l'arxiu de la Catedral de Barcelona, en els quals hi consta explícitament un conveni establert a 1 de desembre de 1041 per Guila, vescomtessa i els fills que tingué de Folch, vescomte, i els Canonges de la Seu de Barcelona, en virtut del qual, Guila i els seus fills, cada any per la festa de Tots Sants donaran un *modium de promenti*, bo, mesura legitima del *mercato de Granulariis* a la Canongia de Santa Creu (4). Encara en trobem d'altres, en les quals també hi consta el nom de *forum* i *mercato*, procedents del mateix arxiu i concernents a establiments de comerç i terres del lloc de Sant Esteve de Granollers i que por-

ten les dates de 28 de maig del 1046, 21 de febrer del 1102, 10 de setembre del 1162, 4 de maig del 1144, 16 de maig del 1155, 10 de setembre del 1162 i 14 d'agost del 1177, notes totes que ens ha facilitat amorosivament el nostre dilecte amic, l'historiador de la vila de Cardedeu, En Tomàs Balvey.

Deduïda, doncs, claríssimament l'existència del nostre mercat de molt abans de l'escriptura del seu privilegi atorgat per la Reina donya Maria d'Aragó i que consta en el nostre Llibre Gran de Privilegis en la Carta pergamínea núm. 188, no ens estranyarà gens que en aquest propi Llibre hi consti una escriptura del Privilegi de la Fira de Pàsqua granada, atorgada en l'any 1335, data força anterior a la consignada per a l'establiment del mercat i encara una altra atorgació feta pel Rei Alfons IV en 1434, per la qual s'estatueix que per espai d'una llegua, en dia de mercat, no es pugui tenir taula de carniceria en el camí públic ni prop d'ell, amb confirmació d'altres privilegis. I per si no fos prou evident la demostració, tenim a la vista un petit document en el que hi consta que En Pere Marquès, senyor de La Roca, compra per 2000 sous i moneda barcelonina de tern, tots els drets que tenia altre noble, En Pere de Montornès, en el *mercato* de Granollers (10 de febrer del 1287).

CREIXENÇA DEL MERCAT Molt poc ens costarà de presentar el nostre mercat en plena i vertadera renaixença en els segles mitjans de la nostra història, si prenem peu de l'escriptura de privilegi ja esmentada i atorgada a perpetuïtat per la Reina donya Maria d'Aragó en l'any 1448, sobretot considerant que si la fira de Pàsqua granada havia estat establerta una centúria abans, fou per l'importància que indefectiblement havia d'anar assolint el mercat setmanal a mida que transcorrien els llustres, en relativitat, però, amb les condicions i elements de què podien disposar els pobles per al seu desenvolupament.

Fem constar, de primer antuvi, malgrat ho hàgim ja dit en altra ocasió en aquestes pàgines, que l'erudit arquebisbe Pere de Marca, en la seva detallada descripció de les comarques i poblacions de Catalunya, escrita en el segle XVII, fa constar l'existència, en el camp del Vallès, de les dugues poblacions realment populosos: Sabadell i Granollers, i diu textualment: «Ambdues són renomades per la fertilitat dels seus camps; més la darrera és citada en antics documents de *Granulariis*, com si se la considerés l'*horreum* i *graner* de tota la regió i fins de la mateixa ciutat de Barcelona, a la qual es transporten moltes provisions de l'esmentada població i del restant de la seva contrada» (*). Aquestes precises paraules són ja prou suficients, no solament per a recolzar l'existència

(1) Hist. de Catalunya Vol. I, pàg. 605.

(2) Marca Hispànica. Apèndix, d. CVIII i CLXV.

(3) Aulestra - Hist. Catalunya. Vol I, pàg. 188.

(4) Arxiu Catedral de Barcelona, - Llibre III, fol. 47, doc. 132.

(*) «Marca Hispànica» - Llib. II, cap. XVI, § 4.